

ע-ב

הדר

ע-ב

סב

ציור 5

שנתבאר לעיל דף סט ב בגמרא.

”ואין שנים שלא עירבו נותנין רשותן לשנים שלא עירבו”:

הא תו למנה לי, מה לי שנים שעירבו — שאין נותנין רשות לשנים שלא עירבו — מה לי שנים שלא עירבו?!

לא צריכא הך משנה יתירא אלא להשמיענו, שאין אחד מהשנים שנתבטל להם יכול לבטל לחבירו, ואף על גב דאמרי ליה המבטלים הראשונים: קני על מנת להקנות לחבירך, וכמו שנתבאר לעיל ריש עמוד זה בגמרא.

בעא מיניה רבא מרב נחמן: שכח אחד מבני החצר לערב ואף לא ביטל רשותו, ומת בשבת והשאיר בן, יורש זה — מהו שיבטל רשות?

מי אמרינן: רק היכא דאי בעי לערובי מאתמול מצי מערב, בטולי נמי מצי מבטל.

אבל האי יורש, כיון דאי בעי לערובי מאתמול לא מצי מערב, שהרי לא היתה החצר שלו, לא מצי מבטל.

או דילמא, יורש — כרעיה דאבוה הוא [כרגל אביו הוא].

כלומר: כרגל מורישו, ובמקומו, וחשיב כאילו היה יכול לערב מאתמול — ר”ן. (57)

אמר ליה רב נחמן לרבא: אני אומר: יורש מבטל.

ואילו הני דבי שמואל [בני ישיבתו של שמואל] תנו ברייתא: אין יורש מבטל.

איתיביה לרבא דאמר יורש מבטל:

דתניא: זה הכלל, כל שמותר למקצת שבת — הותר לכל השבת.

וכל שנאסר למקצת שבת — נאסר לכל השבת, חוץ ממבטל רשות.

ומפרשינן תחילה לכולה ברייתא, והדר מותבינן תיובתיך:

”כל שהותר למקצת שבת מותר לכל השבת”:

כגון, שתי חצרות ופתח ביניהן, ועירב דרך הפתח [מכחו של פתח] להתיר להוציא מחצר לחצר, ונסתם הפתח בשבת, ועדיין יש אפשרות להוציא מזו לזו על ידי זריקה, או על ידי חורים קטנים מארבעה טפחים על ארבעה טפחים שאין שם “פתח” עליהם.

או עירב דרך הלון ארבעה טפחים על ארבעה טפחים, ונסתם הלון בשבת — [ראה ציור] מותר להוציא מזו לזו, כיון שהותר למקצת שבת.

והא דקתני בברייתא: “זה הכלל” כל שמותר למקצת שבת הותר לכל השבת:

לאתווי מבוי — שאסור לטלטל בו בלי תיקון לחי או קורה כיון שאין לו מחיצה רביעית — שתיקנוהו מערב שבת, וניטלו בשבת קורותיו או לחייו, ואפילו מחיצות אין

בחצרו, אף הוא כרגלו ובמקומו של המת, וכדמוכח בגמרא לקמן.

57. וכתב הריטב”א: לפום הך סברא, אפילו אם היה בעל החצר גר, ומן ההפקר זכה אדם

לו, מכל מקום אמרינן: שבת הואיל והותרה, הותרה.

והא דקתני בברייתא: "כל שנאסר למקצת שבת נאסר לכל השבת כולה":

כגון, שני בתים בשני צדי רשות הרבים, והקיפום נכרים מחיצה בשבת – ונעשית רשות הרבים שבין הבתים כמו "חצר" של הבתים, ואוסרים זה על זה מלהוציא ל"חצר" – אף על פי שמבטל אחד רשותו לחבירו אין חבירו מותר להוציא מביתו לחצר, שהואיל ואם היה רוצה לערב מאתמול לא מצי לערובי, בטולי נמי לא מצי מבטל.

אבל אין בו איסור "רשות הרבים" כפי שהיה בערב שבת, שמחיצה הנעשית בשבת מחיצה היא. ולפיכך אם היה רק בית אחד בתוך המחיצה, מותר להוציא מביתו לרשות הרבים המוקפת.

והא דקתני בברייתא: "זה הכלל" כל שנאסר למקצת שבת נאסר לכל השבת – ונהיינו, כיון דקתני ברישא "זה הכלל", קאי נמי אסיפא]:

לאתויי מאי?

לאתויי חצר שיש בה נכרי ושני ישראלים, שלא היו יכולים לערב בערב שבת בלא שישכרו רשות הנכרי, ומת נכרי בשבת, שאין יכולים לבטל זה לזה, כיון שמאתמול לא היו יכולים לערב.

וחידוש הוא יותר מרשות הרבים שהקיפיה נכרים. שהרי הכא, אם רצו לערב מאתמול על ידי שכירות היו יכולים לערב, ואפילו הכי, כיון שבלא שכירות אינם יכולים לערב, אין יכולים עכשיו לבטל.⁽⁵⁸⁾

והא דקתני בברייתא "חוץ ממבטל רשות":

היינו, מי ששכח לערב מערב שבת יכול לבטל רשותו בשבת, והותרו שאר בני החצר, אף על גב שנאסרו למקצת שבת.⁽⁵⁹⁾

והשתא מותבינן: וקתני בברייתא חוץ ממבטל רשות (איהו אין יורש לא – נמחק, ב"ח) ולא קתני חוץ ממבטל רשות ויורש.

שמע מינה יורש אינו מבטל.⁽⁶⁰⁾

ודחינן: אימא: חוץ מתורת ביטול רשות.

כלומר: כל שיש לו תורת ביטול ויורש בכלל, דכרעיה דאבוה הוא ותורת ביטול נוהגת בו [ריטב"א לדעת רש"י].

איתיביה לרבא, דאמר יורש מבטל:

אחד מבני חצר שעירב ומת, והניח [והוריש] רשותו לאחד מן השוק, אם מת מבעוד יום קודם שחל עירובו של המוריש, הרי זה היורש אוסר.

[ואף על גב שאינו דר שם, הרי זה כמי שיש

58. כן פירש רש"י. ותוספות והראשונים תמהו על זה, וראה ריטב"א והגהות הב"ח.

59. וכתב בקרן אורה: הטעם, משום דלא נאסרו

58. כן פירש רש"י. ותוספות והראשונים תמהו על זה, וראה ריטב"א והגהות הב"ח.

59. וכתב בקרן אורה: הטעם, משום דלא נאסרו